

תאריך עדכון: 6/6/17

שם המרצה: ד"ר תמר זילברג

שם הקורס: התערבויות משפחתיות בשיקום

מספר הקורס: 60-788-01

סוג הקורס: הרצאה

שנת לימודים: תשע"ז סמסטר: ב' היקף שעות:

אתר הקורס באינטרנט:

א. מטרות הקורס/ תוצרי הלמידה (מטרות על / מטרות ספציפיות):

להקנות ידע בהבנת התפקוד המשפחתי עם חולי ו/או הנכות תוך הבנת הצרכים המיוחדים, הדיאלוג המשפחתי והדינמיקה בהתמודדות עם מצבי חולי ונכות במשפחה.

ב. תיאור הקורס:

תכני הקורס:

- תהליכי ודרכי הסתגלות המשפחה, תוך התמקדות על תהליכי עבוד האבל והתארגנות מחודשת.
- מודלים לאבחון והתמודדות המשפחה עם מצבי לחץ, חולי ונכות.
- חולי כרוני ונכות לאורך מעגל החיים המשפחתי והשפעתם על התפקוד והאינטראקציה במשפחה תוך התייחסות לצרכים ולאחריות השונה והדומה בכל אחד משלבי החיים.
- דפוסי התמודדות (מערך כוחות ותפקידים), ועמידות (Resilience). תקשורת במשפחה (סודות סביב המחלה/נכות).
- אמונות עמדות ותפיסות אישיות ומשפחתיות לגבי חולי ונכות, מתוך ראייה תרבותית ובין-דורית.
- מודל המחלה ואי מחלה בהתערבות במשפחות המתמודדות עם חולי ונכות.
- מקומו ותפקודו של ה-Care giver, המטפל העיקרי במערכת המשפחתית, (סוגיות בתחום המגדר, ומיקומו של האדם החולה/ נכה במערכת המשפחתית – בן/ת זוג הורה בן/ת)

תכנית הסמסטר ורשימת קריאה:

אובדן ועבוד אבל במשפחה.

1)Katz. S., & Florian. V. (1987). A comprehensive theoretical model of psychological reaction to loss. International Journal of Psychiatry in Medicine, 16(4), 324-345.

מסגרות תיאורטיות רלבנטיות

2) Miller, R. B., Anderson, S., & Keals, D. K. (2007). Is Bowen theory valid? A review of basic research. Journal of Marital and Family Therapy, 30, 453-466.

3) Olson, D. H., Sprenkle, D. H. and Russell, C. S. (1979). Circumplex Model of Marital and Family Systems: Cohesion and Adaptability Dimensions, Family Types, and Clinical Applications. Family Process, 18: 3-28.

4) Wood, B., Watkins, J. B., Boyle, J. T., Nogueira, J., Zimand, E., & Carroll, L. (1989). The psychosomatic family model: An empirical and theoretical analysis. Family Process, 28, 399-417.

טיפולוגיה של התפתחות מחלה בקונטקסט המשפחתי – Rolland

5) Rolland, J.S. (1994). Families, Illness, & Disability. New York: Basic Books.

(Chapter 6: Chronic disorders and the life cycle).

אמונות, תפיסות ומשמעות המחלה – העברה בינדורית. (ג'ינוגרם משפחתי)

Jordan, K. (2004). The color-coded timeline trauma genogram. Brief Treatment and Crisis Intervention, 4, 57-70.

Engelman, S. R. (1988). Use of the family genogram technique with spinal cord injured patients. Clinical Rehabilitation, 2, 7-15.

רשות:

Rolland, J.S. (1994). Families, Illness, & Disability. New York: Basic Books. (Chapter 5: Multigenerational experiences with illness, loss and crisis).

גישות טיפוליות להערכה ולהתערבות עם משפחות (McMaster Approach):

7) Miller, I. W., Ryan, C. E., Keitner, G. I., Bishop, D. S. and Epstein, N. B. (2000), The McMaster Approach to Families: theory, assessment, treatment and research. *Journal of Family Therapy*, 22: 168–189

חולי ונכות, בשלבי מעגל החיים במשפחה, סוגיות בתחום המגדר (Gender), ותפקידים במשפחה (בני זוג, הורים לילדים חולים/חריגים, ילדים של הורה חולה, ואחים):

- בני זוג (אחד מבני הזוג חולה/נכה) - הרצאת אורח:

8) Berg, C. A. & Upchurch, R. (2007). A developmental-contextual model of couples coping with chronic illness across the adult life span. *Psychological Bulletin*, 133, 920-954

9) Samelson, D. A., & Hannon, R. (1999). Sexual desire in couples living with chronic medical conditions. *The Family Journal*, 7, 29-38

רשות:

Kowal, J., Johnson, S. M. & Lee, A. (2003). Chronic illness in couples: A case for emotionally focused therapy. *Journal of Marital and Family Therapy*, 29, 299-310.

חולי ונכות, בשלבי מעגל החיים במשפחה - המשך

(בני זוג, הורים לילדים חולים/חריגים, ילדים של הורה חולה, ואחים)

- ילדים להורה חולה/ עם נכות:

10) Moreno-Lopez, A., Holttum, S., & Oddy, M. (2011). A grounded theory investigation of life experience and the role of social support for adolescent offspring after parental brain injury. *Brain Injury*, 25, 1221-1233.

רשות:

Osborn, T. (2007). The psychosocial impact of parental cancer on children and adolescents: a systematic review. Psycho-Oncology, 16, 101- 126

חולי ונכות, בשלבי מעגל החיים במשפחה- המשך

(בני זוג, הורים לילדים חולים/חריגים, ילדים של הורה חולה, ואחים)

- אחים לילד חולה/נכה:

11) פרידלין, ג. ופלוריאן, ו. (1996). השפעת גורמים מבניים ותפקודיים על הסתגלותם של אחאים לחולי בילדות-השוואה בין נכויות פיזיות, חולי המאיים על החיים וחולי אפיזודי כרוני. חברה ורווחה, ט"ז, 305-324, (3)

רשות:

Sharpe, D.& Rossiter, L. (2002). Siblings of Children With a Chronic Illness: A Meta-Analysis. Journal of Pediatric Psychology, 2002; 27, 699 - 710.

הורים לילדים עם מחלה ונכות

12) Kazak, A. E. (2001). "We're at the breaking point": Family distress and competence in serious childhood illness. In: S. H. McDaniel, D. D. Lusterman & C. L. Philpot (Eds.), Casebook of integrating family therapy (chap. 23). Washington: APA

13) Yahav, R. & Sharlin, S. (2000). The symptom-caring child as a preserver of the family unit. Child & family Social Work, 5, 354-364.

רשות:

Gaither, R., Bingen, K. & Hopkins J. (2000). When the bough breaks: The relationship between chronic illness in children and couple functioning. In: K. B. Schmalings & T. Goldman Sher (Eds.), The psychology of couples and illness: Theory, research & practice. Washington: APA

** התערבות משפחתית במצבי חולי ונכות ממושכים:

14) Navon, S. (1999). The "Non-illness" intervention model: Psychotherapy for physically ill patients and their families. The journal of family therapy. 27(3). 251-270.

15) Altschuler, J. (1997). Working with Chronic illness: A family approach. London: Macmillan. (Chapter 4: Using family therapy techniques in your work. Pp. 58-81).

ג. דרישות קדם: אין

ד. חובות / דרישות / מטלות:

נוכחות בשיעורים חובה

קריאת ספרות מקצועית שוטפת.

מטלת ניתוח ג'נוגרם (הגשה בזוגות) (30%)

מבחן סיכום (70%)

ה. מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר): כמפורט לעיל.

ו. ביבליוגרפיה: (חובה/רשות): כמפורט לעיל.

ה. שם הקורס באנגלית: